

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-2-83 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-41/1152-370
Karar Tarihi : 09.08.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖR : Bekir KOCABAŞ

**C. BAŞVURUDA
BULUNAN**

: - Estetik Yayıncılık ve Hava Taşımacılığı Tic. Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. İsmail YILMAZ, Av. Fahri EMEKSİZ,
Av. Belgin DURGUT, Av. Oktay GÖZEN
Barbaros Bulvarı No:56/5 Balmumcu Beşiktaş/İstanbul

**D. HAKKINDA İNCELEME
YAPILAN**

: - Türk Havayolları A.O.
Türk Havayolları Genel Yönetim Binası Atatürk Havalimanı
Yeşilköy 34149 İstanbul

(1) **E. DOSYA KONUSU** : Türk Havayolları A.O.'nun iç hatlar yolcu salonunda, CIP salonunda ve dış hat uçuşlarında bazı yerli ve yabancı gazeteleri yolculara ikram ederken Sözcü Gazetesi'ni ikram etmediği iddiası.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ**: Başvuruda özetle;

- Estetik Yayıncılık ve Hava Taşımacılığı Ticaret Ltd. Şti.'nin ulusal çapta yayın yapan ve Türkiye'nin tirajı yüksek gazetelerinden biri olan Sözcü Gazetesi'nin sahibi olduğu, Sözcü Gazetesi'nin günlük ortalama tirajının 220.000 adet civarında olduğu,
- Havayolu şirketlerinin yurt içi ve yurt dışı uçuşlarda yolcularına ulusal ve uluslararası yayınlanan günlük gazeteleri sunduğu, yolcuların ise yolculuk boyunca vakit geçirmek için okuduğu gazeteyi seçip okuduğu,
- Ülkemizin milli havayolu şirketi olan Türk Havayolları A.O.'nun (THY) bu hizmeti, iç hatlar yolcu salonunda, CIP salonunda ve dış hatlarda sunduğu; THY'nin uçakta ve yolcu salonlarında hem ulusal gazeteleri hem de yabancı menşeli bazı gazeteleri yolcularına ikram ettiği; THY'nin bu uygulamasında 20-30 bin tirajlı gazetelerin bile yolculara ikram edilirken, günlük tirajı 220.000 dolayında olan Sözcü Gazetesi'nin okurlarından gelen yoğun talebe rağmen yolculara ikram edilmediği,
- Esasen THY'nin Sözcü Gazetesi'nin yayın hayatına başladığı 2007 yılından beri bu gazeteyi görmezden gelerek yolculara vermediği; ancak yoğun kamuoyu baskısı nedeniyle kısa bir süreliğine Sözcü Gazetesi'ni yolculara dağıtmaya başladığı; ne var ki Sözcü Gazetesi'nin 10.06.2011 günlü manşetiyle THY hakkında eleştirel bir haber yapması üzerine, bu manşetin gazetede yayınlanmasından bir gün sonra, yani 11.06.2011 günü THY'nin ilgili birim yetkilisi tarafından gazetenin dağıtımını yapan

Yaysat firmasına e-posta gönderilerek Sözcü Gazetesi'nin alımının durdurulduğunun bildirildiği,

- THY'nin yolcularına tüm gazeteleri sunarken belli kriterler koyabileceği, ancak bu kriterin objektif kurallara göre belirlenmesi gerektiği, bu nedenle THY'nin bu hizmeti sunarken esas alması gereken kriterin "tiraj rakamları" olması gerektiği; Sözcü Gazetesi'nin tirajından çok daha az tirajlı olan gazetelerin yolculara ikram edilerek Sözcü Gazetesi'nin yolculara ikram edilmemesiyle, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 6.maddelerinin ihlal edildiği

iddia edilmiştir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 28.03.2012 tarih ve 2745 sayı ile intikal eden başvuru üzerine hazırlanan 18.05.2012 tarih ve 2012-2-83/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu 23.05.2012 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek, 12-27/819-M sayı ile önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme üzerine hazırlanan 24.07.2012 tarih ve 2012-2-83/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (4) **H. RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; dosya konusu iddialara yönelik olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (5) Önaraştırma kapsamında THY, Doğan Dağıtım Satış Pazarlama Matbaacılık Ödeme Aracılık ve Tahsilat Sistemleri A.Ş. (YAYSAT) ve Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş. (Turkuvaz Dağıtım)'den bilgi talep edilmiştir.

I.1. İlgili Pazar

- (6) Başvuru konusunu, THY'nin ikram olarak yolcularına Sözcü Gazetesi'nden daha düşük tirajlı gazeteleri sunarken Sözcü Gazetesi'ni sunmaması oluşturmaktadır. Başvurunun incelenmesi açısından, bir dağıtım kanalı olarak kabul edilebilecek THY'nin bu alandaki pazar gücünün tespit edilmesi önem arz etmektedir. Bu çerçevede, inceleme konusu dosya bakımından ilgili ürün/hizmet pazarı "*gazete dağıtım hizmetleri pazarı*" olarak belirlenmiştir.
- (7) Sözcü Gazetesi'nin ve muadili gazetelerin Türkiye genelinde dağıtılması nedeniyle ilgili coğrafi pazar "*Türkiye*" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Değerlendirme

- (8) Başvuru konusu uygulamanın 4054 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilebilmesi için, öncelikle THY'nin yolcularına ikram olarak sunmak üzere gazete tedarik etmesi eyleminin bir teşebbüs eylemi niteliğinde olması gerekmektedir. THY'nin yolcularına ikram olarak gazete sunması, söz konusu teşebbüsün yolcularına -belirli bir bedel karşılığında- sunduğu uçuş hizmetinin bir parçasını oluşturmaktadır. Diğer bir ifadeyle, THY'nin teşebbüs statüsü bakımından, gazete tedariki noktasındaki konumu ile faaliyetlerine girdi olarak kullandığı diğer mal veya hizmetlerin (yiyecek, içecek, akaryakıt vb.) tedarikindeki konumu arasında bir farklılık bulunmamaktadır. Bu çerçevede, THY'nin yolcularına ikram olarak sunulmak üzere gazete tedarik etmesi eyleminin bir teşebbüs eylemi olduğu anlaşılmıştır.
- (9) Konuya ilişkin olarak THY tarafından gönderilen yazıda; THY'nin yolcularına iç ve dış hatlarda CIP salonunda, İstanbul Atatürk Havalimanı'ndaki gazete stantlarında ve uçak içerisinde gazete hizmeti sunduğu, bu kapsamda ortaklığın ticari menfaatleri ve yolcu istekleri göz önüne alınarak geniş bir gazete yelpazesine yer verildiği, gazete sayılarının ise günlük yolcu sayıları ile orantılı olarak düzenlendiği belirtilmekte ve Sözcü Gazetesi'nin alımına Ağustos 2008 itibarıyla başlandığı ve Haziran 2011 itibarıyla alımların sonlandırıldığı ifade edilmektedir.

- (10) Kural olarak ticari hayatta tüm teşebbüslerin sundukları mal veya hizmetlerin üretiminde girdi olarak kullandıkları mal veya hizmetlerin kaynağını seçme noktasında ticari özgürlükleri bulunmakla birlikte, alıcı konumundaki teşebbüslerin özellikle alım pazar(lar)ında hâkim durumda olmaları halinde, tedarik kaynağını seçme noktasındaki tercihlerinin ilgili piyasada rekabeti olumsuz etkilemesi söz konusu olabilmektedir. Ancak, bu bağlamda bir anlaşma yapmayı reddetme ve/veya ayrımcılık ihlalinden söz edilebilmesi için öncelikle söz konusu eylemi gerçekleştiren teşebbüsün ilgili pazarda hâkim durumda bulunması gerekmektedir.
- (11) İlgili pazarda bir alıcı/dağıtım kanalı olarak THY'nin konumu incelendiğinde, 2011 yılında Turkuvaz Dağıtım ve YAYSAT tarafından Türkiye'de toplam (.....) adet gazete dağıtılmışken, bu gazetelerin sadece (.....) tekabül eden (.....) adet gazetenin THY tarafından alındığı görülmektedir. Dolayısıyla, THY'nin bir alıcı ve/veya dağıtım kanalı olarak ilgili pazarda önemli bir pazar gücüne sahip olmadığı ve ilgili pazarda hâkim durumda kabul edilemeyeceği kanaatine varılmıştır.
- (12) Bu çerçevede, THY'nin ilgili pazardaki gücü dikkate alındığında, THY'nin diğer gazeteleri yolcularına ikram olarak sunarken Sözcü Gazetesi'ni Türkiye'de sunmaması eyleminin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir ihlal olarak değerlendirilemeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

- (13) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.